# IQTISODIYOT YO'NALISHI TALABALARINI O'QITISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH

***Yaxshimuratova Sevara Rustam qizi***
*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti*
*To'rtko'l fakulteti assistent o'qituvchisi*
*+998906604244*
*yaxshimuratovasevar@gmail.com*

Iqtisodiyot sohasida ta'lim olish jarayoni o'ziga xos va murakkab bo'lib, talabalar nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lashni talab qiladi. An'anaviy ta'lim usullari ko'pincha talabalarni passiv holatda qoldirib, ularning kreativ va analitik fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda cheklovlar keltirib chiqaradi. Shuning uchun, interfaol metodlardan foydalanish, talabalarni o'qitishda samarali yondashuv sifatida ko'riladi. Bugungi shiddat bilan o'zgarib borayotgan dunyoda raqamli texnologiya zamonaviy ta'limning ajralmas qismiga aylandi. Raqamli texnologiyadan foydalanish o'quvchilarning o'rganish va o'qituvchilarning dars berish usullarini inqilob qildi. Bu ta'limni yanada qulayroq, qiziqarli va interaktiv qilib, o'quvchilar va o'qituvchilar uchun cheksiz imkoniyatlar yaratdi. Ta'limda raqamli texnologiyaning eng muhim afzalliklaridan biri o'rganishni shaxsiylashtirish qobiliyatidir. Texnologiyalar yordamida o'qituvchilar har bir o'quvchining o'ziga xos ta'lim uslubi, sur'ati va qiziqishlariga mos keladigan individual dars rejalarini yaratishi mumkin. O'quvchilar, shuningdek, o'z tezligida, o'z vaqtida va o'zlari xohlagan muhitda o'rganish imkonini beruvchi ko'plab onlayn resurslar va vositalardan foydalanishlari mumkin.
Interfaol metodlarning ahmiyati
Faollik va motivatsiya: Talabalarni faollikka undovchi metodlar, masalan, guruh ishlari yoki rol o'ynash, o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Bu, o'z navbatida, o'qituvchining motivatsiyasini ham kuchaytiradi.
Talabalararo munosabatlar: Interfaol o'qitish usullari talabalar o'rtasida ijtimoiy munosabatlarni rivojlantiradi. Buning natijasida, o'quvchilar bir-birlaridan o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar.
Shaxsiy qobiliyatlarni rivojlantirish: Har bir talabani o'z qobiliyatlariga mos ravishda rivojlantirish imkonini beradi. O'quvchilar o'zlarining kuchli va zaif tomonlarini aniqlab, ularni takomillashtirishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqadilar.
2. Interfaol metodlar
Guruh ishlari: Amaliy Mavzular: Talabalar iqtisodiy nazariyalar yoki muammolar bo'yicha guruhda ishlash orqali tajribalarini baham ko'radilar. Masalan, Xalqaro savdo va iqtisodiy o'zgarishlar mavzusi bo'yicha guruh ishlarini tashkil qilish mumkin.
O'quvchilar roli: Har bir talaba o'z rolini bajaradi, bu esa ularni muammoni turli nuqtai nazardan ko'rishga undaydi.
Muzokaralar fikr almashish: Talabalar o'z fikrlarini, mulohazalarini va tajribalarini muhokama qilishadi. Samarali iqtisodiy siyosat mavzusi atrofida muhokama o'tkazish orqali talabalar o'z fikrlarini ifoda etish imkoniyatiga ega bo'lishadi.
Tahlil: O'quvchilar muayyan iqtisodiy vaziyatlarni tahlil qilish orqali o'z bilimlarini amaliyotda qo'llashni o'rganadilar.
Rol o'ynash, simulyatsiya: Iqtisodiy o'yinlar va simulyatsiyalar orqali talabalar real vaziyatlarga tayyorlanishadi. Masalan, bozor iqtisodiyoti simulyatsiyasi orqali talabalar iqtisodiy faoliyatning barcha jihatlarini ko'rishadi.
Interaktiv darslar: O'quvchilar o'z rollarini bajarish orqali amaliy ko'nikmalarini oshiradilar.

3. Ta’sir va natijalar

O’qitish sifatining oshishi: Interfaol metodlar dars jarayonini qiziqarli va samarali qiladi. O’quvchilar o’zaro hamkorlikda ishlashga o’rganadilar va natijada bilimlarni yaxshilaydilar.

Mustaqil fikrlash: Talabalar o’z mustaqil fikrlarini bildirishga va qarorlar qabul qilishga o’rganadilar, bu esa kelajakdagi professional faoliyatlariga ijobiy ta’sir qiladi.

Ijtimoiy ko’nikmalar: Talabalar o’zaro hamkorlik, muloqot va muammolarni hal qilish ko’nikmalarini rivojlantiradilar, bu esa ularning ish joylarida muhim ahamiyatga ega.

4. Amaliyotga tatbiq

O’qituvchilar interfaol metodlarni quyidagi tarzda amalga oshirishlari mumkin:

Vazifalar berish: O’quvchilarga real hayotdagi muammolarni hal qilishga undovchi vazifalar tayinlash. Misol uchun, Mamlakatning iqtisodiy o’sishini tahlil qilish mavzusi bo’yicha vazifalar berish.

Guruh loyihalari: Talabalar o’zaro hamkorlikda loyiha tayyorlash orqali o’z nazariy bilimlarini amaliyotga tatbiq etishlari mumkin. Masalan, Iqtisodiy islohotlar va ularning ta’siri mavzusi bo’yicha loyiha tayyorlash.

Feedback berish: O’qituvchilar o’z talabalariga dars davomida va keyinchalik mulohazalar berishlari kerak, bu esa ularning rivojlanishiga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, bilish faoliyatini muammoli ta’lim orqali tashkil etish talabalarni erkin fikrlashga hamda o’z fikrini himoua qila iolshga, boshqalar bilan ochiq holda bahslashishga, egallagan bilimlarini tahlil qila olishga, mantiqiy tafakkur yuritish bilan bilim va ko’nikmalarni shakllanishiga, tafakkur tezligini aniqlashga, kichik guruhlarda jamoa bo’lib ishlash malakasini egallashga, o’zaro bir-birini fikrini hurmat qilish hislarini shakllanishiga yordam beradi. Aynan yuqorida sanab o’tganimiz “FSMU”, ‘‘Sinkveyn’’,“Breynstorming” usullari talabalarni erkin fikrlashga, o’z fikrini himoya qilishga va boshqalarga o’z fikrini o’tkazishga, ochiq holda bahslashishga, bahs-munozara madaniyatiga, shu bilan bir qatorda, metodlar orqali tegishli masalalarga doir ijobiy va salbiy jihatlar, afzallik va kamchiliklar, foyda va zararlar belgilanadi. Hamda yangi g’oyalar yaratish, ijobiy yengil yechimlar topa olish, hissiy bilishni shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ushbu usullardan foydalanish talabalarda o’quv faoliyatidagi faollikni, ishga ijodiy yondoshishni,muammoli vaziyatlardan irrasional tarzda chiqa olishni va eng muhimi bilimlarni mustahkamlanishiga olib keladi.Interfaol metodlardan foydalanish iqtisodiyot yo’nalishi talabalarini o’qitishda o’quv jarayonining sifatini oshiradi. Talabalar yanada faol, mustaqil va kreativ shaxslar sifatida rivojlanishlariga yordam beradi. O’qituvchilar bu metodlarni amaliyotga joriy etish orqali zamonaviy ta’lim talablari darajasida samarali o’qitishni amalga oshirishlari mumkin.

**Foydalanilgan Adabiyotlar:**

1. M. S. Sherzodov, Interfaol O’qitish Metodlari, Toshkent, 2021.
2. A. T. Rahmonov, Ta’limda Innovatsion Yondashuvlar, Samarkand, 2020.
3. Z. S. Tursunova, Iqtisodiy Ta’limda Interfaol Metodlar, Buxoro, 2019.
4. K. M. Ibragimov, Pedagogik Texnologiyalar va Ularning Ta’limga Ta’siri, Nukus, 2022.
5. N. A. Qodirova, Ta’limda Interfaol Yondashuvlarning Teoretik Asoslari, Farg’ona, 2023.
6. F. D. Anvarov, Interfaol Ta’lim Metodlari va Ularning Iqtisodiy Ta’limdagi O’rni, Andijon, 2022.